

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår saksbehandler
Olav Røssaak

Vår dato
28.02.2023
Deres dato
13.01.2023

Vår referanse
23/00083-2
Deres referanse
23/304-1

Hørings svar fra Norges Bondelag - endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til vindkraft på land

Innledning og hovedbudskap

Det vises til høringsbrev av 13. januar 2023 og høringsnotatet.

Norges Bondelag stiller seg positiv til forslaget, og støtter hovedgrepene. Noen nyanser vil bli nærmere kommentert nedenfor.

Blant Norges Bondelags ca. 60 000 medlemmer er flertallet av de aktive bøndene i Norge. De eier, leier og/eller driver en vesentlig del av utmarksarelene i Norge, og berøres av vindkraft som grunneiere, brukere, naboer og tidvis som kraftprodusenter selv. Vindkraft er fornybar energi som kan være et nyttig element i norsk energiforsyning, samtidig som det er synlige inngrep i natur og arealer. Det er viktig å legge til rette for gode, inkluderende prosesser, som kan bidra til å gjøre vindkraftprosjektene bedre. Ved å styrke den kommunale involveringen som foreslått, vil prosjektene i større grad bli behandlet av folk med lokalkunnskap, og med den demokratiske legitimiteten kommunestyret har.

Allerede i dag er det kommunene som alene behandler små vindkraftprosjekt – «gardsvindmøller» - under konsesjonsgrensa, og konfliktnivået rundt disse oppleves som vesentlig lavere enn rundt større prosjekt.

Forslaget legger opp til en arbeidsfordeling mellom kommunene og fagmyndigheten som i hovedsak virker naturlig og fornuftig. Det er fornuftig at kommunene i områdeplanen *må* angi de ytre rammene for prosjektet, men at kommunen også ved behov *kan* fastsette nærmere overordnede bestemmelser om prosjektets utforming og påvirkning på omgivelsene.

Norges Bondelag opplever at det på flere områder fremmes forslag om å flytte myndighet fra inkluderende og lokalt forankrede prosesser i kommunene over til statlig sektormyndighet. Dette forslaget går motsatt vei, noe som er positivt. Det understreker samfunnsnyten av å forankre beslutninger lokalt og demokratisk.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Merknader til de enkelte bestemmelsene

Plan- og bygningsloven § 3-7

I forslaget til ny § 3-7 i plan- og bygningsloven er sektormyndigheten, NVE, tillagt adgang til å sende planforslag på høring og offentlig ettersyn. Planprosessen bør gjennomføres av kommunen helt ut, ikke minst fordi det kan gjøre det enklere for berørte å komme med presise merknader. Områdeplanprosessen og konsesjonsprosessen har ulik detaljeringsgrad, og det er viktig at riktig instans får de merknadene som er relevante for instansens behandling. Det vil for eksempel være uheldig om noen berørte opplever å ha inngitt merknader til NVE, mens NVE opplever å få merknadene i sin rolle som tilrettelegger i plansaken og videreeksperderer dem til kommunen uten egen behandling.

Norges Bondelag ser at hensynet til behovet for samordning og hensynet til manglende saksbehandlerkapasitet og -kompetanse i kommunene, med det som det kan medføre av unødvendig lang saksbehandlingstid, kan være viktige hensyn. Vi stiller imidlertid spørsmål om den generelle fullmakten i dagens § 3-7 første ledd ikke er tilstrekkelig. Konsesjonsmyndigheten vil etter den bestemmelsen ha mulighet til å avtale med kommunen at den skal gjøre disse oppgavene, og trenger ikke særskilt hjemmel for det.

Slik forslaget er utformet, har konsesjonsmyndigheten en plikt til å gjennomføre «samråd» med kommunen før den overtar de nevnte oppgavene. Det går ikke fram av høringsnotatet hva samrådet innebærer, og hva som skal skje om kommunen og NVE er uenige om hvem som skal utføre oppgavene. Dersom særbestemmelsen skal vedtas, bør teksten endres fra «kan etter samråd med kommunen» til «kan etter anmodning fra kommunen». Slik vil det være opp til kommunen å vurdere om den har nytte av bistanden, og understreke at dette skal være et unntak fra hovedregelen om at kommunen skal håndtere planprosessen.

Plan- og bygningsloven § 12-18

Forslaget legger opp til en begrensning av det lokale selvstyret, ved at en vedtatt områdeplan ikke skal kunne endres før byggefristen i konsesjonen er gått ut. Forslaget er begrunnet med hensynet til private utbyggere og deres behov for forutsigbarhet. Private utbyggere av de fleste andre tiltak, også svært store og kostbare, har imidlertid ikke denne sikkerheten.

Dersom man likevel mener at en slik bestemmelse er nødvendig, bør det presiseres at kommunen har adgang til å oppheve planen om konsesjonen trekkes tilbake etter energiloven § 10-2 før anlegget er bygd.

Videre er det ikke upraktisk at det søkes utsettelse av byggefrist. Lovgiver må ta stilling til hvordan det skal håndteres i det nye regelverket. Skal en utsettelse av byggefristen i konsesjonen automatisk medføre at områdeplanen ikke kan endres, eller må kommunen også kunne ta stilling til om planen skal endres når den byggefristen som ble fastsatt da konsesjonen ble gitt, er utløpt? Etter Norges Bondelags mening er den siste løsningen den riktige, ettersom hensynet til forutberegnelighet ikke slår inn utenfor konsesjonsperioden.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Olav A. Røssaak

